

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум 13. 11. 2013.

**ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>Одлуком од 30. 10. 2013. Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанда Дуње Душанић, мастер, и теме докторске дисертације под насловом <i>Фикција као сведочанство. Први светски рат у модернистичкој прози (Милош Црњански, Иво Андрић и Растко Петровић)</i>.</p> <p>Састав комисије:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Проф. др Адријана Марчетић, ванредни професор, изабрана у звање ванредног професора у октобру 2010. на Филолошком факултету Универзитета у Београду, предмет Наука о књижевности;
2. Проф. др Тања Поповић, редовни професор опште књижевности, предмет Општа књижевност, изабрана 15. маја 2013, на Филолошком факултету Универзитета у Београду;
3. Проф.др Михајло Пантић, редовни професор, изабран у звање редовног професора 2009. Године на Филолошком факултету Универзитета у Београду, предмет Српска књижевност
II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
<p>Дуња Душанић је рођена 11. децембра 1987. године у Београду, где је завршила Огледну основну школу „Владислав Рибникар“ (2002) и француско одељење Филолошке гимназије (2006).</p>

Основне студије уписала је на Катедри за општу књижевност и теорију књижевности Филолошког факултета у Београду и завршила 2010. године, с просечном оценом 9.98. На Филолошком факултету је завршила и мастер студије, с просечном оценом 10.00, одбравивши мастер рад под насловом *Аутофикција као теоријски проблем* (2011). Овај рад је био посвећен питању теоријског статуса аутофикције као нове жанровске одреднице у француској књижевности, као и односу између фикционалних и нефикционалних жанрова, попут романа и аутобиографије. Сада је студент треће године докторских студија на Филолошком факултету (модул *Књижевност*).

Од октобра 2013. године ради као асистент на Катедри за општу књижевност и теорију књижевности Филолошког факултета, на предмету Наука о књижевности, где је претходне две године учествовала у извођењу вежбања. Сарадник је на пројекту *Књиженство: теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915* (ОИ 178029).

Поред основног занимања за научни рад у области теорије књижевности, Дуња Душанић се бави преводињем стручних текстова са енглеског и француског, објављује књижевне и позоришне критике у домаћој периодици. Учествовала је у организацији Фестивала интернационалног студентског театра (FIST) на Факултету драмских уметности у Београду (2009). Превела је и адаптирала драмски текст *Cardenio* Стивена Гринблата и Чарлса Мија, који је игран на сцени Дома Омладине Београда под насловом „Шекспир: изгубљено/нађено“.

Носилац је дипломе „Вук Караџић“ (2006, 2010). Добила је награду за најбољи матурски испит у Филолошкој гимназији („Песништво француског симболизма“, 2006) и Бранкову награду Матице српске за семинарски рад „Аутонарација у Стендаловом *Животу Анрија Брилара*“ (2009, треће место). Била је стипендиста Града Београда (Стипендија за талентоване средњошколце и студенте, 2009, 2010), школе „Џејмс Џојс“ (The Annual James Joyce – Trieste School scholarship, 2009) и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (2012, 2013).

Учешће на научним скуповима

Учествовала је на научном скупу посвећеном делу Светлане Велмар-Јанковић у Библиотеци града Београда (2012) са радом „Имагинарни Дорћол“, *Бездане светлости: нова читања Светлане Велмар-Јанковић*.

Учествовала је у организацији међународног научног скупа *Културе, нације, аутофикције* (*Cultures, nations, autofictions*) који се одржао на Филолошком факултету у Београду 5. и 6. октобра 2013.

Учешће на пројектима

Ангажована је на пројекту *Књиженство: теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915* (ОИ 178029).

Остале активности

Одржала је предавање у Народној библиотеци Србије у оквиру циклуса "Неки други таленти" под насловом *Шта је аутофикција?* (15. 10. 2012.)

Од 2011. године члан је уредништва *Књижевног магазина*.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Огледи и научни радови

1. „What's the Deal?” *Teatron*, god. XXXVI, br. 154-155 (2011), str. 57-64.
2. „Projekat Kardenio”, *Teatron*, god. XXXVI, br. 156-157 (2011), str. 93-96.
3. „Шта је аутофикција?”, *Књижевна историја*, бр. 148 (2012), стр. 797-810. УДК 821.133.1.09 Дубровски С.
4. „Имагинарни Дорћол”, *Бездане светлости: новачитања Светлане Велмар-Јанковић*, приредио Михајло Пантић, Библиотека града Београда, Београд 2012, стр. 182-197. УДК 821.163.41.09 Velmar-Jankovic, S. (082) (084.12)
5. „Рат је био моја највећа школа, а несумњиво и општа: Први светски рат у делу Данице Марковић”, *Књиженство*, бр. 2(2012). УДК 821.163.41.09 Марковић Д.
<http://www.knjizenstvo.rs/magazine.php?text=52>
6. „Фикционалност приповедања у првом лицу”, *Анали Филолошког факултета*, бр. 24, св. II, 2012, стр. 243–264. УДК 821.09-32:398.

Прикази

1. „Приче о старим људима“ (*Новоградња Ц. Барта*), *Београдски књижевни часопис*, год. 7, бр. 22 (2011), стр. 225–230.
2. „Успоравање пулса“ (*Пулс Ц. Барнса*), *Београдски књижевни часопис*, год. 7, бр. 24–25 (2011), стр. 207–211.
3. „Ћерка Давида Албахарија“, *Летопис Матице српске*, год. 187 (новембар 2011), књига 488, свеска 5, стр. 969–973.
4. „Набоковљеви непоуздани приповедачи“ (*Упоредни светови Веселина Марковића*), *Књижевни магазин*, год. XI, бр. 126–127 (децембар 2011–јануар 2012), стр. 55–56.
5. „Унутар уверљивих светова“ (*Стратегије приповедања Тање Поповић*), *Београдски књижевни часопис*, год. 8, бр. 28 (2012), стр. 189–194.
6. „Речником против кризе“ (*Прегледни речник компаратистичке терминологије у књижевности и култури*), *Књижевни магазин*, бр. 144–146 (2013), стр. 56–57.

Преводи

1. *Velika opšta ilustrovana enciklopedija Larousse*, ur. Aleksandar Jerkov, I tom (A–D), Mono i Manjana, Beograd 2010. Pojmovi iz istorije (A–D).

2. Жан-Мари Шефер, „Књижевни жанрови и жанровска обележја текста“, *Поетика*, год. I, бр.1 (2011), стр. 111–140.

3. Дејвид Браун, „Сакрамент и опчињеност“, *Источник*, год. XXI, бр. 81–82 (2012), стр. 30–57.

Разговори

1. „Стивен Гринблат у Београду“, *Књижевни магазин*, год. XI, бр. 126–127 (децембар 2011–јануар 2012), стр. 34–35.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да кандидат Дуња Душанић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА НАПОМЕНА:

За ментора је предложен/а проф.др Адријана Марчетић, (звање) ванредни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за Општу књижевност и теорију књижевности

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

Монографије: 1. *Историја и прича*, Завод за уџбенике, Београд, стр. 223, 2009, COBISS.SR-ID 170064908; 2. *Фигуре приповедања*, Народна књига, Београд, стр. 269, прво издање 2003, COBISS.SR-ID 107818252; друго, допуњено издање 2004, COBISS.SR-ID 116487436 ; **Изабране студије у часописима и зборницима међународног значаја:** 1. "Наративна техника у Омерпаши Латасу", Свеске Задужбине Иве Андрића, бр. 30, 2013, стр. 171-181, ISSN 0352-0862; 2. "Наратолошка критика", Књижевна историја, XLV, 149, 2013, str. 261-274, ISSN 0350-6428; 3. "Жерар Женет и ранија наратологија", *Књижевне теорије 20. века*, зборник Института за књижевност и уметност, уредник Милослав Шутић, Београд, 2004, COBISS.SR-ID 115862540, стр. 303 – 315; 4. „Теорија приповедања Жерара Женета“, Књижевна историја, Институт за књижевност и уметност, Београд , YU ISSN 0350-6428, 113-115, 2001, стр. 45 – 53; 5. „Две врсте наратологије“, *Годишњак за поетичка и херменеутичка истраживања, РН1*, уредник др Драган Стојановић, Београд , 1, 1997, стр. 28 – 43.

Комисија сматра да проф. др Адријана Марчетић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област општа књижевност и наука о књижевности.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе "Фикција као сведочанство. Први светски рат у модернистичкој прози (Милош Црњански, Иво Андрић и Растко Петровић)" прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме: Дисертација се бави начином на који је Први светски рат приказан у прози европског и српског модернизма. Приступајући овом проблему са становишта компаративне књижевности, његове главне теоријске импликације се испитују на примеру прозних остварења Милоша Црњанског, Иве Андрића и Растка Петровића. Иако је опус сваког од ових писаца посебно био предмет многих истраживања, досад није било озбиљнијих покушаја да се уложи Првог светског рата у њиховим делима приступи систематично, нити да се њихово писање о рату сагледа у контексту књижевноисторијске и културноисторијске целине којој припада. Самом својом природом, међутим, овај предмет захтева да се проучи из компаратистичке перспективе и да се искористе увиди не само историје него и теорије књижевности, као и културне историје Првог светског рата и међуратног раздобља.

Наиме, после 1918, нарочито током двадесетих година прошлог века, код писаца различитих генерација, националности, животних искуства и уметничких афинитета, јавља се потреба за заузимањем става према рату и артикулисањем сопственог односа према овом догађају. Био је то, у извесном смислу, и захтев епохе и дубоко лична потреба, коју је Први светски рат наметао својим размерама, новинама које је донео у начину ратовања, масовности сукоба и броја жртава, као и драстичним геополитичким и друштвеним променама које је изазвао. У том контексту, прећутати рат, правити се као да се он није ни догодио, многим савременицима се чинило неприхватљивим, не само с етичког становишта него и као знак уметничке неаутентичности. Разуме се, питање шта представља аутентичан уметнички израз једног доба крајње је сложено, а модернизам свакако није био једини одговор на изазове епохе: поезија и проза коју су писали сами учесници рата највећим делом није била модернистичка, а многи појединци и породице су, чак и независно од званичних облика комеморације, радије посезали за традиционалним представама смрти и губитка, које су им биле познате и блиске, него што су настојали да својој патњи дају неки нови израз. Такође, не треба занемарити удео цензуре и аутоцензуре у приказивању смрти и страдања, нарочито у сведочанствима насталим за време рата. Напослетку, из разлога дубоко укореењених у историји европске књижевности, уверење да је „огољенији“ приказ догађаја на неки начин ближи истини најчешће је наводило сведоке да у описивању рата примене реалистичке и натуралистичке поступке.

Према схватању које је данас распрострањено и које потиче од самих модерниста, такве, традиционалне представе рата биле су неаутентичне и стога без веће уметничке вредности. Настојећи да посведоче о преломном догађају епохе и осећајући да су постојећа средства за то неодговарајућа, модернисти су увођење нових поступака, који би, како је то Црњански рекао, одговарали њиховим „хипермодерним сензацијама“, учинили главним захтевом своје поетике. Овај однос између традиције и иновације никад није једнозначан – тога су, уосталом, и сами модернисти били свесни – као што је и питање аутентичности контекстуално условљено. Због свега тога би књижевни и критички опус Црњанског, Андрића и Петровића требало контекстуализовати, и то вишеструко – кроз поређење са фикционалним делима других модерниста, попут Форда Медокса Форда, Вирџиније Вулф, Ернеста Хемингвеја или Луј-Фердинанда Селина, затим са, такође фикционалним, али не и модернистичким, класицима „ратне литературе“, попут Ериха Марије Ремарка, Анрија Барбиса, Лудвига Рена или Ролена Доржелеса, као и са приказима рата у нефикционалним текстовима документарних претензија (сведочанствима, дневницима, мемоарима и писмима). Таква контекстуализација омогућава да се боље расветле неки од кључних проблема који су

закупљали послератне модернисте, између осталог, питање односа према историји и савремености, књижевној традицији, личном и уметничком ангажману, као и особености књижевности у односу на друге уметничке и неуметничке праксе.

Свеприсутност ових питања у различитим националним књижевностима један је од најснажнијих аргумената у прилог изучавању модернизма као опште појаве. Па ипак, улогу рата у њиховом ширењу требало би пажљивије размотрити него што је то досад био случај, не губећи из вида да се однос између Првог светског рата и модернистичке књижевности не може посматрати каузално. За то су, пре свега, неопходни одређени књижевнотеоријски увиди. Они се, поред осталог, тичу разлике између фикционалних прозних жанрова, попут романа или приповетке и нефикционалне прозе која је после Првог светског рата доживела процват, образујући обиман и разнородан корпус историографских и аутобиографских списа, као и текстова „на граници“ између ова два жанра. Да би се боље разумео начин на који су Црњански, Андрић и Петровић доживљавали своју уметност, потребно је узети у обзир њихов став према тим текстовима. Њега би, затим, требало размотрити ослањајући се на савремене теорије фикције и на историјска, социолошка и психолошка истраживања сведочења као појаве која је обележила XX век. Тек ће се на тај начин указати смисао књижевних поступака које су модернисти примењивали у приказивању свог доживљаја једног преломног историјског догађаја.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеностју, актуелностју и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 145 библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

Извори

Иво Андрић

1. АНДРИЋ, Иво. „Писма једног војника“. *Књижевни југ* год. I, књ. I, св. 12 (16. јун 1918): 467–468.
2. АНДРИЋ, Иво. „Наша књижевност и рат“. *Књижевни југ* год. I, књ. II, св. 6 (16. септембар 1918): 193–195.
3. АНДРИЋ, Иво. „Једна ратна књига Габријела Д'Анунција“. *Мисао*, књ. X, св. 6 (1922): 1703–1706.
4. АНДРИЋ, Иво. „Растко Петровић: Бурлеска господина Перуна бога грома“. *Српски књижевни гласник* НС, књ. V, бр. 1 (16. јануар 1922): 150–152.
5. АНДРИЋ, Иво. „Први дан у сплитској тамници“. *Победа* год. VI, бр. 15 (1926) : 3.
6. АНДРИЋ, Иво. *На Дрини ћуприја. Сабрана дела Иве Андрића*. Књ. 1. Приредили Мухарем Первић и Петар Џацић. Београд (итд.): Просвета (итд.), 1976.

7. АНДРИЋ, Иво. *Стазе, лица, предели. Сабрана дела Иве Андрића*. Књ. 10. Приредили Мухарем Первић и Петар Џацић. Београд (итд.) : Просвета (итд.), 1976.
8. АНДРИЋ, Иво. *Ex Ponto, Лирика, Немири. Сабрана дела Иве Андрића*. Књ. 11. Приредили Мухарем Первић и Петар Џацић. Београд (итд.) : Просвета (итд.), 1976.
9. АНДРИЋ, Иво. *На сунчаној страни (реконструкција романа)*. Приредила Жанета Ђукић Перишић. Нови Сад: Матица српска, 1994.

Растко Петровић

10. ПЕТРОВИЋ, Растко. „Светски рат у нашој и страној књижевности. Црњански, Крлежа, Краков, Васић“. *Време* 7. 12. 1930: 4.
11. ПЕТРОВИЋ, Растко. „Светски рат у нашој и страној књижевности. Милош Црњански“. *Време* 14.12. 1930: 4.
12. ПЕТРОВИЋ, Растко. „Светски рат у нашој и страној књижевности. Мирослав Крлежа“. *Време* 21.12.1930: 4.
13. ПЕТРОВИЋ, Растко. „Светски рат у нашој и страној књижевности. Станислав Краков“. *Време* 28. 12. 1930: 4.
14. ПЕТРОВИЋ, Растко. „Светски рат у нашој и страној књижевности. Драгиша Васић“. *Време* 4.1.1931: 4.
15. ПЕТРОВИЋ, Растко. „Светски рат у нашој и страној књижевности. Од Стендала и Толстоја до данас“. *Време* 11.1.1931: 4.
16. ПЕТРОВИЋ, Растко. „Стварност у нашој и страној књижи. Човек чита књигу“. *Време* 18.1.1931: 4.
17. ПЕТРОВИЋ, Растко. „Стварност у нашој и страној књижи. Зенова свест Итала Свева“. *Време* 25.1.1931: 4.
18. ПЕТРОВИЋ, Растко. „Стварност у нашој и страној књижи. Књиге исповести“. *Време* 1.3.1931: 4.
19. ПЕТРОВИЋ, Растко. *Избор*. 1, 1919–1924. Избор, предговор и белешке Марко Ристић. Нови Сад: Матица српска; Београд: Српска књижевна задруга, 1958.
20. ПЕТРОВИЋ, Растко. *Дан шести*. Београд: Нолит, 1961.
21. ПЕТРОВИЋ, Растко. *Избор*. 2, 1924–1935. Избор, предговор и белешке Марко Ристић. Нови Сад: Матица српска; Београд: Српска књижевна задруга, 1962.

Милош Црњански

22. ЦРЊАНСКИ, Милош. „Милош Г. Ћурчић: *Мозаик*“, *Књижевни југ*, књ. III, свеска 11–12 (16. јун 1919): 529–530.
23. ЦРЊАНСКИ, Милош. „Објашњење *Суматре*“. *Српски књижевни гласник* НС, књ. I, бр. 4 (16. октобар 1920): 265–270.
24. ЦРЊАНСКИ, Милош. „Послератна књижевност I (Литерарна сећања)“. *Летопис Матице српске* год. 103, књ. 320, св. 2 (мај 1929): 193–205.
25. ЦРЊАНСКИ, Милош. „Послератна књижевност II (Сећања на год. 1919–1920)“. *Летопис Матице српске* год. 103, књ. 320, св. 3 (јун 1929): 344–359.
26. ЦРЊАНСКИ, Милош. „Мирослав Крлежа као пацифист“. *Време* 22.мај 1934: 3.
27. ЦРЊАНСКИ, Милош. *Итака и коментари*. Београд: Просвета, 1959.
28. ЦРЊАНСКИ, Милош. *Испунио сам своју судбину*. Приредио Зоран Аврамовић. Београд : БИГЗ, СКЗ, Народна књига, 1992.
29. ЦРЊАНСКИ, Милош. *Дневник о Чарнојевићу*. Приредио и коментаре написао Гојко Тешић. Београд: „Драганић“, 1993а.
30. ЦРЊАНСКИ, Милош. *Приче о мушком*. Приредио и коментаре написао Гојко Тешић. Београд: „Драганић“, 1993б.
31. ЦРЊАНСКИ, Милош. *Лирика Итаке*. Приредио и коментаре написао Гојко Тешић. Београд: „Драганић“, 1994.

Остали примарни извори

32. APOLLINAIRE, Guillaume. *Œuvres poétiques*. Приредили Marcel Adéma и Michel Décaudin. Paris : Gallimard 1959.
33. APOLLINAIRE, Guillaume. *Œuvres en prose*. Том 1. Приредио Michel Décaudin. Paris : Gallimard 1977.
34. ARAGON, Louis. „La guerre à la mode“. *Le Surréalisme au service de la Révolution*, бр. 2 (октобар 1930): 14–16.
35. ARAGON, Louis. *Œuvres romanesques complètes*. Том 1. Приредили Daniel Bournoux, Philippe Forest. Paris: Gallimard, 1997.

36. БАРБИС, Анри. *Огањ*. Превео Бора Глишић. Суботица – Београд: Минерва, 1960. [BARBUSSE, Henri. *Le Feu. Journal d'une escouade*. Paris: Flammarion, 1917.]
37. BENJAMIN, Walter. „Der Erzähler. Betrachtungen zum Werk Nikolai Lesskows“. *Erzählen Schriften zur Theorie der Narration und zur literarischen Prosa*. Приредио Alexander Honold. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag 2007, 103–128.
38. БЕНЈАМИН, Валтер. „Историјско-филозофске тезе“. Превео Милан Табаковић. *Антологија немачког есеја*. Избор и поговор Драган Стојановић. Београд: „Службени гласник“, 2009, 269–278.
39. БОЈИЋ, Милутин. *Песме и драме*. Београд: Српска књижевна задруга, 1927.
40. BORDEN, Mary. *The Forbidden Zone*. London: Heinemann, 1929.
41. ВАСИЉЕВ, Душан. *Човек пева после рата*. Приредио Стеван Раичковић. Београд: Просвета, 1968.
42. ВАСИЋ, Драгиша. *Карактер и менталитет једног поколења*. Нови Сад: Штампарија „Караџић“, 1919.
43. ВАСИЋ, Драгиша. *Сабрана дела*. Избор и предговор Мило Ломпар. Београд: Народна књига – Алфа, 2004.
44. VALÉRY, Paul. *Variété I et II*. Paris: Gallimard, 2009.
45. ВУЛФ, Вицинија. *Сопствена соба*. Превела Јелена Марковић. Београд: Плави јахач, 1998. [WOOLF, Virginia. *A Room of One's Own, Three guineas*. Oxford etc.: Oxford University Press, 2000.]
46. ВУЛФ, Вицинија. *Госпођа Даловеј*. Превела Милица Михајловић. Београд: Граматик, 2004. [WOOLF, Virginia. *Mrs Dalloway*. Harmondsworth: Penguin Books, 1996.]
47. GRAVES, Robert. *Good-Bye to All That: An Autobiography*. Harmondsworth: Penguin Books, 1958², 2000.
48. DORGÈLES, Roland. *Les croix de bois*. Paris: Albin Michel, 1919.
49. ДРЕНОВАЦ, Милутин. *Мајор Милутин Дреновац: ратни дневник официра Краљевине Србије: 1914–1922*. Приредио Милорад Сијић. Крушевац: Историјски архив, 2008
50. ELIOT, Thomas Stearns. „Reflections on Contemporary Poetry“. *The Egoist* бр.3, св. 6 (јул 1919): 39–40.
51. ELIOT, Thomas Stearns. *Selected Prose of T.S. Eliot*. London: Faber & Faber, 1975.

52. ELIOT, Thomas Stearns. *The Waste Land and Other Poems*. London: Faber & Faber, 1999.
53. ЖИОНО, Жан. *Велико стадо*. Превела Љиљана Цвијетић-Караџић. Београд: Конрас, 2011. [GIONO, Jean. *Le Grand troupeau*. Paris : Gallimard, 1931.]
54. ЈАКОВЉЕВИЋ, Стеван. *Српска трилогија: први и други део*. Београд: Геца Кон, 1941.
55. ЈАКОВЉЕВИЋ, Стеван. *Српска трилогија: трећи део*. Београд: Геца Кон, 1941.
56. JÜNGER, Ernst. *In Stahlgewittern*. Stuttgart: Klett-Cotta, 2007.
57. КРАКОВ, Станислав. *Крила*. Приредио Гојко Тешић. Београд: „Филип Вишњић“, 1991.
58. ЛАЗАРЕВИЋ, Бранко. „Предратна и поратна причања“. *Српски књижевни гласник* НС, књ.V, бр. 6 (16. март 1922), 431–442.
59. ЛАЗАРЕВИЋ, Бранко. „Предратна и поратна причања“. *Српски књижевни гласник* НС, књ.V, бр. 7 (1. април 1922), 520–532.
60. ЛАЗАРЕВИЋ, Бранко. „Предратна и поратна причања“. *Српски књижевни гласник* НС, књ.V, бр. 8 (16. април 1922), 599–606.
61. МАН, Томас. *Чаробни брег*. Превели Милош Ђорђевић и Никола Половина. Београд: Просвета, 1964.
62. МИШИЋ, Живојин. *Моје успомене*. Београд : Војноиздавачки завод, 1969.
63. НАСТАСИЈЕВИЋ, Момчило. *Есеји, белешке, мисли. Сабрана дела*, књ. 4. Приредио Новица Петковић. Београд – Горњи Милановац: Српска књижевна задруга – Дечје новине, 1991.
64. NORTON CRU, Jean. *Témoins. Essai d'analyse et de critique des souvenirs de combattants édités en français de 1915 à 1928*. Préface de Frédéric Rousseau. Nancy: Presses universitaires de Nancy, 2006. [NORTON CRU, Jean. *Témoins. Essai d'analyse et de critique des souvenirs de combattants édités en français de 1915 à 1928*. Paris: Éditions Etincelles, 1929.]
65. NORTON CRU, Jean. *Du témoignage*, Paris: Éditions Allia, 2008.
66. НУШИЋ, Бранислав. *Деветстопетнаеста: трагедија једног народа*. Београд: Утопија, 2010.
67. POUND, Ezra. *Selected Poems*. Приредио и предговор написао T.S.Eliot. London: Faber & Faber, 1959.
68. РЕМАРК, Ерих Марија. *На Западу ништа ново*. Превео Миодраг Петровић. Суботица:

- Минерва, 1956. [REMARQUE, Erich Maria. *Im Westen nichts Neues*. Berlin: Im Propyläen-Verlag, 1929.]
69. РЕН, Лудвиг. *Рат*. Превели Никола Мирковић и Густав Крклец. Београд: Нолит, 1931. [RENN, Ludwig. *Krieg*. Frankfurt am Main: Frankfurter Societäts-Druckerei, 1929.]
70. СЕЛИН, Луј-Фердинанд. *Путовање на крај ноћи*. Превела Иванка Павловић. Београд: Нолит, 1981. [CÉLINE, Louis Ferdinand, *Voyage au bout de la nuit: roman*. Paris: Éditions Denoël et Steele, 1932.]
71. СОКОЛОВИЋ, Крста. *Хиљаду дана страдања. Ратни дневник телеграфисте војводе Степе Степановића*. Приредио Живорад Петровић. Ниш: Просвета, 1995.
72. ТЕШИЋ, Гојко. *Зли волшебници: полемике и памфлети у српској књижевности 1917–1943*. Књига трећа (1934–1943). Београд: Слово љубве, Београдска књига; Нови Сад: Матица српска, 1983.
73. ТОДОРОВИЋ, Коста (ур.). *Кроз Албанију 1915–1916: спомен књига*. Београд: Удружење носилаца Албанске споменице – Просвета, 1968.
74. ТОПАЛОВИЋ, Радоје, *Ратни дневници ратника Шумадије 1912–1918. године : сећања потомака и делатности Удружења потомака ратника из Крагујевца*. Крагујевац : Удружење потомака ратника 1912–1918, 2008
75. FORD, Madox Ford. *Parade's End*. New York: Alfred A. Knopff, 1950.
76. ХЕМИНГВЕЈ, Ернест. *Збогом оружје*. Превео Радојица В. Ћирковић. Београд: Народна књига, 1965. [HEMINGWAY, Ernest. *A Farewell to Arms*. New York: Scribner, 1929.]
77. CENDRARS, Blaise. *La Main Coupée*. Paris: Denoël, 1946¹, 2009.
78. WOOLF, Virginia. *Jacob's room*. Harmondsworth: Penguin Books, 1965.

Секундарна литература

79. АСМАН, Алаида. *Дуга сенка прошлости*. Превела Дринка Гојковић. Београд: XX век, 2011.
80. АСМАН, Јан. *Култура памћења: писмо, сећање и политички идентитет у раним високим културама*. Превео Никола Б. Цветковић. Београд: Просвета, 2011.
81. ARMSTRONG, Tim. *Modernism: a cultural history*, Cambridge (итд.): Polity, 2008.
82. BEAUPRÉ, Nicolas. *Écrire en guerre, écrire la guerre. France-Allemagne 1914–1920*. Paris:

CNRS Éditions, 2006.

83. BECKER, Annette. „Le combat avant-garde“. *14–18 aujourd'hui, today, heute*, бр.3 (2000): 108–125.
84. BECKER, Annette, AUDOIN-ROUZEAU, Stéphane. *14–18, retrouver la guerre*. Gallimard: Paris, 2004.
85. BECKER, Annette. *Apollinaire. Une biographie de guerre: 1914–1918–2009*. Paris : Tallandier, 2009.
86. BECKER, Jean-Jacques, AUDOIN-ROUZEAU, Stéphane (yp). *Les sociétés européennes et la guerre de 1914–1918*. Nanterre: Publications de l'Université de Nanterre, 1990.
87. BECKER, Jean-Jacques (и др.). *Guerre et cultures 1914–1918*. Paris: Armand Colin, 1994.
88. BOOTH, Allyson. *Postcards from the Trenches: Negotiating the Space between Modernism and the First World War*. New York: Oxford University Press, 1996.
89. BRADBURY, Malcolm; McFARLANE, James (yp.). *Modernism: 1890–1930*. Harmondsworth: Penguin Books, 1978.
90. БРАЈОВИЋ, Тихомир. *Заборав и понављање. Амбивалентно лице модернитета у роману На Дрини ћуприја*. Београд: Полит, 2009.
91. VERHEY, Jeffrey. *The Spirit of 1914: Militarism, Myth, and Mobilization in Germany*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
92. VONDUNG, Klaus (yp.). *Der Erste Weltkrieg in der literarischen Gestaltung und symbolischen Deutung der Nationen*. Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1980.
93. GAY, Peter. *Modernism: The Lure of Heresy from Baudelaire to Beckett and Beyond*. New York: W.W. Norton & Company, 2008.
94. GENETTE, Gérard. *Figures II*. Paris: Seuil, 1969.
95. GENETTE, Gérard. *Figures III*. Paris: Seuil, 1972.
96. GILES, Steve (yp.). *Theorizing Modernism: Essays in Critical Theory*. London: Routledge, 1993.
97. DE CERTEAU, Michel. *L'Écriture de l'Histoire*. Paris: Gallimard, 1975.
98. DORNIER, Carole; DULONG, Renaud (yp.). *Esthétique du témoignage*. Paris: Éditions de la Maison des sciences de l'homme, 2005.

99. DULONG, Renaud. *Le Témoin oculaire: Les conditions de l'attestation personnelle*. Paris: Éditions de l'École des Hautes Etudes en Sciences Sociales, 1998.
100. ЂУКИЋ ПЕРИШИЋ, Жанета. *Кавалер Светог Духа. О једном недовршеном роману Иве Андрића*. Београд: БИГЗ, Задужбина Иве Андрића, 1992.
101. ЂУКИЋ ПЕРИШИЋ, Жанета. *Писац и прича. Стваралачка биографија Иве Андрића*. Нови Сад: Академска књига, 2012.
102. EKSTEINS, Modris. *The Rites of Spring: The Great War and the Birth of the Modern Age*. New York: Houghton Mifflin Books, 1989.
103. ЈОВИЋ, Бојан. „Поетика Милоша Црњанског – два страна утицаја“. *Милош Црњански: теоријско-естетички приступ књижевном делу*. Мирослав Шутић (ур.). Београд: Институт за књижевност и уметност, 1996, 77–87.
104. ЈОВИЋ, Бојан. *Поетика Растка Петровића: структура; контекст*. Београд : Народна књига –Алфа, Институт за књижевност и уметност, 2005.
105. КАЕМПФЕР, Jean. *Poétique du récit de guerre*. Paris: José Corti, 1998.
106. МАРИНО, Адријан. *Модерно, модерност, модернизам*. Превод: Мариана Дан и Зоја Томић. Београд: Народна књига, 1997.
107. МАРЧЕТИЋ, Адријана. *Фигуре приповедања*. Београд: Народна књига, 2003.
108. МАРЧЕТИЋ, Адријана. *Историја и прича*. Београд: Завод за уџбенике, 2009.
109. McLOUGHLIN, Kate. *Authoring war: The Literary Representation of War from the Iliad to Iraq*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011.
110. МИТРОВИЋ, Андреј. *Србија у Првом светском рату*. Београд: Српска књижевна задруга, 1984.
111. MOMMSEN, Wolfgang J. (ур.). *Kultur und Krieg. Die Rolle der Intellektuellen, Künstler und Schriftsteller im Ersten Weltkrieg*. Schriften des Historischen Kollegs, Kolloquien 34, München: Oldenbourg, 1995.
112. NATTER, Wolfgang G. *Literature at War 1914–1940: Representing the „Time of Greatnes“ in Germany*. New Haven: Yale University Press, 1999.
113. ПАЛАВЕСТРА, Предраг. *Књижевност Младе Босне*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 1994.
114. ПАНТИЋ, Михајло. *Модернистичко приповедање: српска и хрватска приповетка/новела 1918–1930*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1999.

115. ПЕТКОВИЋ, Новица. *Два српска романа: студије о Нечистој крви и Сеобама*. Београд: Народна књига, 1988.
116. PROST, Antoine; WINTER, Jay. *Penser la Grande Guerre: un essai d'historiographie*. Paris: Seuil, 2004.
117. RIEGEL, Léon. *Guerre et Littérature. Le bouleversement des consciences dans la littérature romanesque inspirée par la Grande Guerre (littératures française, anglaise, anglo-saxonne et allemande) 1910–1930*. Klincksieck: Paris, 1978.
118. RIEUNEAU, Maurice. *Guerre et révolution dans le roman français 1919–1939*. Paris: Klincksieck, 1974.
119. RIFFATERRE, Michel. „Le témoignage littéraire“, *Cahiers de la Villa Gillet*, бр.3, новембар 1995: 33–55.
120. ROUSSEAU, Frédéric. *Le Procès des témoins de la Grande guerre: l'affaire Norton Cru*. Paris: Seuil, 2003.
121. SCHAEFFER, Jean-Marie. *Pourquoi la fiction?*. Paris: Seuil, 1999.
122. SCHAEFFER, Jean-Marie. „Quelles vérités pour quelles fictions?“. *L'Homme*, св. 3, бр. 175–176, 2005: 19–36.
123. SHERRY, Vincent. *The Great War and the Language of Modernism*. Oxford (итд.): Oxford University Press, 2003.
124. SCHIVELBUSH, Wolfgang. *Die Kultur der Niederlage. Der amerikanische Süden 1865, Frankreich 1871, Deutschland 1918*. Berlin: Alexander Fest Verlag, 2001.
125. SCHNEIDER, Uwe; SCHUMANN, Andreas (уп.). *Krieg der Geister. Erster Weltkrieg und literarische Moderne*. Würzburg: Königshausen und Neumann, 2000.
126. SMITH, Leonard V. *The embattled self: French soldiers' testimony of the Great War*. Ithaca: Cornell University Press, 2007.
127. ТАРТАЈБА, Иво. *Приповедачева естетика: прилог познавању Андрићеве поезике*. Београд: Нолит, 1979.
128. TATE, Trudi. *Modernism, History and the First World War*. Manchester: Manchester University Press, 1998.
129. ТЕШИЋ, Гојко. *Српска авангарда у полемичком контексту*. Нови Сад: Светови; Београд: Институт за књижевност и уметност, 1991.

130. FELMAN, Shoshana, LAUB, Dori. *Testimony: crises of witnessing in literature, psychoanalysis, and history*. New York and London: Routledge, 1993.
131. FUSSELL, Paul. *The Great War and Modern Memory*. New York: Oxford University Press, 2000.
132. FRIEDLENDER, Saul (yp.). *Probing the Limits of Representation. Nacism and the 'Final Solution'*. Cambridge and London: Harvard University Press, 1992.
133. FRIES, Helmut. *Die grosse Katharsis*. II toma. Konstanz: Verlag am Hockgraben, 1994–1995.
134. HALBWACHS, Maurice. *Les Cadres sociaux de la mémoire*. Paris: PUF, 1952.
135. HALBWACHS, Maurice. *La Mémoire collective*. Paris: PUF, 1968.
136. HIGONNET, Margaret. „Authenticity and Art in Trauma Narratives of World War I“, *Modernism/modernity*, 9p. 9, свеска 1 (2002): 91–107.
137. HYNES, Samuel. *A War Imagined: The First World War and English Culture*. London: The Bodley Head, 1990.
138. HYNES, Samuel. *The Soldiers' Tale: Bearing Witness to Modern War*. New York: Penguin Press, 2001.
139. COBLEY, Evelyn. *Representing War. Form and Ideology in First World War Narratives*. Toronto: University of Toronto Press, 1993.
140. COMPAGNON, Antoine. *Les Cinq paradoxes de la modernité*. Paris: Seuil, 1990.
141. COHN, Dorrit. *The Distinction of Fiction*. Baltimore and New York: The Johns Hopkins University Press, 1999.
142. CRUICKSHANK, John. *Variations on catastrophe. Some French responses to the Great War*. London and New York: Oxford University Press, 1982.
143. YOUNG, James E. „Interpreting Literary Testimony: A Preface to Rereading Holocaust Diaries and Memoirs“. *New Literary History*, св. 18, 6p. 2, 1987: 403–423.
144. WHITE, Hayden. *Tropics of Discourse: Essays in Cultural Criticism*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1978.
145. WHITE, Hayden. *The Content of the Form: Narrative Discourse and Historical Representation*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1987.

4. циљеви истраживања

Циљеви Главни циљ истраживања јесте да се покаже да је Први светски рат и за Црњанског, и за Андрића, и за Петровића, имао значај формативног искуства, које их је подстакло да уобличи сопствени одговор на изазове епохе и захтеве модерне уметности. Тај одговор је, упркос знатним међусобним разликама, био суштински сличан. Он, наиме, није проистекао из онога што је Црњански доживео на фронту, Андрић у тамници, а Петровић у избеглиштву, већ из њихових поетичких начела. Типично модернистичка, ова начела су пресудно одредила њихов приступ књижевном приказивању једног личног и колективног доживљаја какав је Први светски рат.

Хипотезе На наведени закључак наводе њихове биографије, као и критички текстови настали у међуратном периоду – суматраистички манифест Милоша Црњанског, Андрићеви чланци у *Књижевном југу* и фељтони Раста Петровића у листу *Време*. Чињеница је, међутим, да је заступљеност Првог светског рата у њиховим књижевним текстовима неједнака: док Црњански на сцену ступа као главни представник послератне књижевности, заснивајући своју потоњу славу, поред осталог, на томе што је модерној српској књижевности дао њен канонски „ратни роман“, Андрић и Петровић се никако не би могли сматрати „ратним писцима“, у оном смислу у којем се то одређење примењује, на пример, на Станислава Кракова, Драгишу Васића или Стевана Јаковљевића. Али не би ни Црњански: иако су га савременици доживели као „ратни роман“, *Дневник о Чарнојевићу* се понајмање бави ратном стварношћу, а описи битака, живота у рову и Галицијског фронта код Црњанског упадљиво се разликују од реалистичких и натуралистичких приказа код Ремарка, Рена или Барбиса. Покушаћемо да покажемо како је ово одсуство фактографске димензије приповедања последица фикционализације дневничке матрице у роману. Њена амбивалентност се огледа у двојничком односу који се успоставља између приповедача и јунака романа, Рајића и Чарнојевића, али и између њих и самог аутора. Тај однос представља један вид двојне структуре *Дневника о Чарнојевићу*, која, поред „дневничког“ приповедања, обухвата и фрагмент „Сан“. Наша основна хипотеза јесте да ова структура, која се понавља у књизи *Итака и коментари* и која одговара односу између песме „Суматра“ и њеног „Објашњења“, произлази из ауторовог, типично модернистичког, избегавања непосредно аутобиографског писања и жеље да се, с друге стране, ипак посведочи о одређеном личном искуству.

Ова амбиваленција према аутобиографском писању испрва је била присутна и код Андрића, да би се временом развила у прави отпор. Андрић о свом заточеништву за време рата најпре приповеда у првом лицу, али крајње неодређено, у раној прози *Ex Ponta* и неколико, такође раних, лирских песама. Овај доживљај је нешто одређеније приказан у приповеткама чији је протагониста Тома Галус. После тога, рат се јавља, као епизода или историјска позадина, у говору свезнајућег приповедача романа *На Дрини ћуприја* и *Госпођица*. Иако последња поглавља романа *На Дрини ћуприја* представљају Андрићев најодлучнији покушај да овековечи доживљаје „злосрећног нараштаја из деветстотрнаесте“, упадљива је сличност између говора приповедача Вишеградске хронике и начина на који је њен аутор писао о рату непосредно по његовом завршетку. Ове сличности, као и очигледна фикционализација аутобиографске грађе у приповеткама о Галусу, упућују на то да је приказивање ратног искуства за Андрића било и остало непремостив књижевни изазов.

За разлику од Андрића и Црњанског, Петровић је током читавог живота покушавао да проговори о трауми коју је, као седамнаестогодишњак, доживео приликом српског повлачења у зиму 1915. године. Прво је то покушао да учини непосредно, у поеми *Велики друг*, да би се, затим, сакрио иза фигуре двојника, Стевана Папа-Катића, јунака необјављеног романа из тридесетих, *Осам недеља*, из кога ће се развити роман *Дан шест*. Премда је у питању била случајност – смрт га је прекинула у довршавању овог романа – изгледа као да је Растко Петровић до краја живота покушавао да нађе одговарајући израз за своје искуство, као и контекст у којем би рат добио шири смисао. Ту намену је требало да испуни друга књига *Дана шестог*, а можда и, да је до тога дошло, роман *Са силама немерљивим*, као први део једне могуће трилогије. На овај закључак не упућују само вишеструки преображаји истог аутобиографског предлошка – од дуже песме, преко краћег романа, до позамашне епске „фреске“ – него и чланци које је Растко Петровић двадесетих објављивао у *Времену*. У њима су садржани поетички разлози, који су, поред оних психолошких, обликовали његово сведочење о повлачењу кроз Албанију.

5. очекивани резултати

У дисертацији се полази од хипотезе да су Црњански, Андрић и Петровић покушали да опишу своје ратне доживљаје, иако су, делимично из личних, а свакако из поетичких разлога, били несклони да то учине непосредно, кроз аутобиографију, дневник, мемоаре, сведочанство или неки други документарни жанр. Издвајањем и описивањем различитих поступака фикционализације аутобиографског материјала код ове тројице писаца, показује се како су њихова особена решења једног личног и књижевног проблема била део општијих поетичких тенденција, карактеристичних за послератни модернизам. На тај начин се постиже неколико циљева: указује се на место које припада најважнијим српским модернистима у оквиру послератног модернизма уопште, ближе се испитује однос српских писаца према искуству које је пресудно обликовало читаву послератну књижевност и прецизније се одређује оно што је овим писцима, упркос њиховим међусобним разликама, било заједничко, а што се често само прећутно подразумева.

6. план рада

Рад се састоји из увода, пет тематских поглавља и закључка. Прво поглавље је посвећено начину на који је Први светски рат приказиван у међуратној књижевности, уз наглашавање сличности и разлика између модернистичких и немодернистичких представа рата. Друго поглавље је посвећено теоријским питањима која је неопходно размотрити пре тумачења појединачних дела и која се углавном тичу односа између документарних, нефикционалних жанрова и књижевне фикције. На одабраним примерима из обимног корпуса личних сведочанстава о Првом светском рату образлажу се неке важне теоријске дистинкције, као што је она између фикције и историјске неистине и указује се на узроке неких честих предрасуда у вези са књижевном фикцијом. Треће поглавље је посвећено Црњанском, четврто, Андрићу и пето, Растку Петровићу. У ова три поглавља поступак је исти: пиščев став према рату, изнет у чланцима и критикама, смешта се у општи контекст модернизма, кроз поређење са поетичким начелима писаца попут Вирџиније Вулф, Т.С. Елиота, Гијома Аполинера и Езре Паунда, при чему се указује на оно што је особено у положају српских писаца у односу на Велики рат, а затим се експлицитни поетички ставови пореде с њиховим књижевним текстовима који,

посредно или непосредно, тематизују Први светски рат. У тумачењима нагласак је на следећим књижевним текстовима:

- циклусу „Видовданске песме“ из *Лирике Итаке* (1919), збирци *Приче о мушком* (1920), роману *Дневник о Чарнојевићу* (1921) и коментарима из књиге *Итака и коментари* (1959) Милоша Црњанског;
- раној лирици, збирци *Ex Ponto* (1918), причи „Занос и страдање Томе Галуса“ (1931), аутобиографском запису „Први дан у сплитској тамници“ (1926) и роману *На Дрини ћуприја* (1945) Иве Андрића;
- двема верзијама поеме „Велики друг“ (првој, објављеној у листу *Време* 1926, и другој, постхумно објављеној у збирци *Поноћни делија*, 1970. године) и роману *Дан шести* (1961) Растка Петровића.

7. методе истраживања

Прво поглавље је посвећено начину на који је Први светски рат приказиван у међуратној књижевности, уз наглашавање сличности и разлика између модернистичких и немодернистичких представа рата. Будући да је грађа на којој се овај преглед заснива неминовно разнородна, основно начело њене организације биће општа места у књижевном приказивању Великог рата, која су део перцепције овог сукоба као јединственог, преломног догађаја у животима савременика и историји Европе. Ови топоси, који се срећу готово у свим националним књижевностима главних учесника Првог светског рата, већ су били предмет истраживања англосаксонских (Пол Фасел, Џеј Винтер, Семјуел Хајнс), француских (Анет Бекер, Антоан Прост, Никола Бопре) и немачких (Хелмут Фрис, Клаус Фондунг, Волфганг Натер) историчара културе и књижевности. Полазећи од њихових истраживања, указује се на неке особености српске књижевности које произлазе из специфичних обележја рата у Србији, с једне, и традиције српске књижевности, с друге стране.

Друго поглавље је посвећено теоријским питањима, која је неопходно размотрити пре тумачења појединачних дела и која се углавном тичу односа између документарних, нефикционалних жанрова и књижевне фикције. Овом проблему се приступа са становишта теорије историографије, с једне, и теорије књижевности, с друге стране. Средишње место је посвећено жанру сведочанства, који се посматра у контексту недавно обновљене расправе о књизи *Сведоци (Témoins)* Жана Нортон Крија, савремених истраживања из области културе памћења (пре свега, Јана и Алаиде Асман), као и социолошких (Рено Дилон) и психолошких (Шошана Фелман) приступа сведочењу. На одабраним примерима из обимног корпуса личних сведочанстава о Првом светском рату образлажу се неке важне теоријске дистинкције, као што је она између фикције и историјске неистине и указује се на узроке неких честих предрасуда у вези са књижевном фикцијом. Преглед ће се притом ослањати на теорију фикције Жан-Мари Шефера и на наратолошке анализе Дорит Кон.

Треће поглавље је посвећено Црњанском, четврто, Андрићу и пето, Растку Петровићу. У ова три поглавља поступак је исти: пише став према рату, изнет у чланцима и критикама, смешта се у општи контекст модернизма, кроз поређење са поетичким начелима

писаца попут Вирџиније Вулф, Т.С. Елиота, Гијома Аполинера и Езре Паунда, при чему се указује на оно што је особено у положају српских писаца у односу на Велики рат, а затим се експлицитни поетички ставови пореде с њиховим књижевним текстовима који, посредно или непосредно, тематизују Први светски рат.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

КАНДИДАТА: Узимајући у обзир досадашњи научни рад кандидата Дуње Душанић, Комисија сматра да је она пододна да приступи изради докторске тезе. О томе сведоче научни радови које је до сад објавила, а који су наведени у библиографији кандидата, као и с највишом оценом оцењен и одбрањен мастер рад *Аутофикција као теоријски проблем* (2011).

НАПОМЕНА: О пододности кандидата сведочи и уверљиво формулисано образложење предмета и процеса истраживања. Тема њене дисертације, *Фикција као сведочанство. Први светски рат у модернистичкој прози (Милош Црњански, Иво Андрић и Растко Петровић)*, како се може закључити на основу изнетог образложења, отвара могућности за иновативни приступ једном досад готово сасвим неистраженом питању у српској теорији и историји књижевности и најављује значајне научне резултате.

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је Дуња Душанић, мастер, пододна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема пододна за израду докторске дисертације у области наука о књижевности.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Адријана Марчетић пододна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета

Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о пододности кандидата Дуње Душанић, мастера, и предложене теме докторске дисертације *Фикција као сведочанство. Први светски рат у модернистичкој прози (Милош Црњански, Иво Андрић и Растко Петровић)*, а да се за ментора именује проф. др Адријана Марчетић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду.

1. др Адријана Марчетић, ванредни професор

2. др Тања Поповић, редовни професор

3. др Михајло Пантић, редовни професор

